

Kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački
Homilija na svetkovinu sv. Mihovila arkandela
Šibenik, 29. rujna 2014. godine.
Liturgijska čitanja: Dn 7,9-10.13-14; Iv 1,47-51

Dragi pastiru Crkve šibenske biskupe Ante,
i nadbiskupe metropolite splitsko-makarski Marine,
draga subraćo u biskupstvu,
pređraga braćo svećenici,
redovnici i časne sestre redovnice,
poštovani predstavnici civilnih vlasti,
ljubljeni braćo i sestre u Kristu!

1. Povod našem današnjem okupljanju na ovu Euharistiju dogovor je, moglo bi se reći i ugovor, što su ga vaši preci davno sklopili s prvakom nebeske vojske, svetim arkandelom Mihovilom. Mnoga su stoljeća prošla otkad je vjerni puk ovoga Grada, drevna Crkva šibenska odabrala da ju upravo On štiti na njezinu zemaljskom hodočašću.

No danas, kad stojimo zadivljeni pred, istodobno i slavnom i bremenitom, poviješću ove Biskupije i ovoga Grada, kada ovo rujansko sunce razotkriva i prečesto teško podnošljiv jaram svakodnevice, otvara se pitanje: nije li možda još ranije, u samo praskozorje čovječanstva, sveti arkandeo Mihovil odabrao štiti baš vas i ovaj vaš predivni kraj?

Ovdje se sv. Mihovil od davnine štuje, i prije prvog povijesnog spomena Grada za vrijeme hrvatskog kralja Petra Krešimira IV., o čemu svjedoči trag njegova imena iz devetoga stoljeća kod crkve Sv. Lovre u Donjem Polju. Najranije postojanje grada Šibenika vezano je uz svetkovanje sv. Mihovila.

Dragi Šibenčani, tom ste Kristovu vojskovođi dali potpuno povjerenje da vas vazda štiti. Božja se naklonost prema Crkvi šibenskoj i stanovnicima ovoga Grada često potvrdila tijekom povijesti. A na kraju vremena u potpunosti će se razotkriti mjesto koje su u Božjemu naumu imale duše koje su se u ovom Gradu napajale svjetlom Evanđelja, pod providonosnom zaštitom arkandela Mihovila.

Zato se danas, kao biskup vama sestriinske Crkve zagrebačke, osjećam počašćen pozivom dragoga subrata u biskupstvu i vašega pastira Ante, da u središtu ne samo Krešimirova grada, već usuđujem se reći i Arkandelova grada i njegove Biskupije, predvodim ovo slavlje »ugovora« između neba i zemlje i da svima vama radosna srca čestitam blagdan vašeg nebeskog Zaštitnika.

2. Danas Crkva slavi blagdan trojice svetih arkandela: Mihovila, Gabrijela i Rafaela. Malo je mjesta na svijetu u kojima bi se anđeoski značaj mogao toliko razotkriti kao što to postaje vidljivo u Šibeniku, gradu simbolu pjesme i simbolu borbe. Upravo to su, između brojnih drugih, oznake anđeoske službe. Možemo slobodno reći čitava je Dalmacija raspjevana gruda, no *šibenska pisma tiha, šibenska pisma mila*, posebno je glasovita.

Usuđujem se danas zapitati, nije li raspjevanost ovoga Arkandelova grada, koja se kroz pjesmu naroda radala u crkvi i oko crkve, koja je izniknula iz liturgije, zapravo ljudsko nastojanje da se približi onom vječnom anđeoskom hvalospjevu koji neprestano odjekuje pred sjajem lica Boga samoga? Uvjeren sam da je malo mjesta na svijetu tijekom svoje povijesti prošlo toliko suza, i toliko krvi, a da u njemu još uvijek živi pjesma. Stalna pjesma slave Bogu i neprestana borba protiv zmijske, staroga napasnika davla i njegovih podanika, odlikuje i anđeosko poslanje.

I sama pomisao koliko je ovaj Grad i ova Biskupija propatila u Domovinskom ratu, koliko je ljudi ubijeno na svojim ognjištima, koliko je branitelja stradalo, koliko je bilo ranjenih i prognanih, dovoljna je da čovjeka duboko potrese. Može li itko razuvjeriti vjerničko srce da u toj borbi i veličanstvenoj pobjedi presudnu ulogu nije imao upravo vaš zaštitnik sveti Mihovil koji nije dopustio da se razvije pakleni plan te drevnim hrvatskim krajem zavlada vonj truleži? Nebesa

su tada presudila i kao da se začuo *glas s neba silan*: o, opstat ćeš, hrvatski vjerni puče, opstat ćeš!

3. Draga braćo i sestre, da, ovdje smo. I želio bih da se sada zaustavimo na prizoru kojim smo započeli ovo liturgijsko slavlje. Do ovog smo oltara došli u procesiji noseći lik sv. Mihovila. Koliko god neki u procesijama gledali puku vanjsku manifestaciju vjere, nazivajući ju vjerskim folklorom, procesija u sebi krije čovjekovu težnju, želju za skladom kakav vlada na nebesima. Kako su nam pisci u viđenjima ostavili svjedočanstvo brojnih svetih koji prilaze pokloniti se Bogu Svevišnjemu, tako i mi, hodajući u procesiji, prizivamo onaj nebeski red da bismo se na oltaru poklonili Kralju svega stvorenja. Duša hrvatskog vjernika dobro znade da tamo gdje su Krist i njegovi anđeli, uvijek se događa sklad, nebeski red za kojim svačije srce čezne.

Čuli smo, kako prorok Daniel u svome viđenju opisuje prizor savršena reda: teče ognjena rijeka u kojoj vidimo simbol snage Boga koji je punina ljubavi. Nižu se veličanstvene slike sklada: Pradavni sjedi na prijestolju, a tisuće tisuća mu služe, prilazi mu Sin Čovječji kojemu bi predana vlast.

Predivne li slike savršenstva nebeskoga obreda, kojim je Krist zakraljen! Ivan, pak, u Otkrivenju nam otkriva kako, nakon nebeskoga rata u kojem su se Mihovil i njegovi anđeli zaratili sa Zmajem, starom zmijom imenom Đavao, Sotona je bačen na zemlju. Pobijedili su Krvlju Jagančevom, Krvlju Kristovom, i tada je nastalo kozmičko veselje, nastao je red i sklad.

A gdje je čovjek u svemu tome? Natanael, kojega poznajemo kao apostola Bartola, zapravo bi se moglo reći, nesređen je čovjek koji tek u Kristovoj blizini dolazi k sebi. Tek nakon što ga je Krist razgolitio u najdubljem sloju duše i dao mu do znanja da mu je poznato gdje je bio i što je radio, te nakon što je priznao da se pred njim nalazi »Sin Božji« i »Kralj Izraelov«, postaje sređen čovjek, čovjek Božjega mira, sklada i reda.

Dragi vjernici, Krist je svima nama po njemu dao obećanje, nagovještaj zajedništva s Bogom: »Gledat ćete otvoreno nebo i anđele Božje gdje silaze nad Sina Čovječjega«. A do toga, konačnoga i vječnoga reda, treba čekati, jer »demon je«, kazao je svojedobno i sveti papa Ivan Pavao II., »još uvijek živ i djeluje u svijetu«.

4. Ovdje, s Trga Republike Hrvatske, okupljeni u Kristovu redu i miru što ga je uspostavio svojom mukom, smrću i uskrsnućem, sa žalošću danas moramo gledati kaos koji se širi svijetom. Suosjećamo, i kao naraštaj koji je na vlastitom narodnom biću nedavno iskusio strahote rata, s našom braćom i sestrama u vjeri, kao i sa svim ljudima koji na Bliskom istoku, u Siriji, Iraku, Ukrajini, Africi... trpe od ratnih stradanja. Molimo za njih, molimo za mir u svijetu da prestanu ubijanja, ranjavanja, progoni i rušenja.

Ovdje, s Trga Republike Hrvatske, gledamo i slike nereda koji se sustavno i suptilno čini i u našoj Domovini. Ova Crkva i ovaj vjernički narod s nevjericom gleda kako se olako pogubnim metodama demonov zadah širi različitim strukturama, vidljivima i onima oku skrivenima, i ne dopušta ozdravljenje hrvatskoga bića. Znamo, ime arkandela Mihovila znači *Tko je kao Bog?* Zagledani u našu hrvatsku stvarnost, kad bismo u različitim strukturama postavili pitanje: *Tko je kao Bog?*, kao da se već čuju odgovori raznih umišljenika: ja, ja, ja! Žalosne li zamke zloga pod koju su potpali i u koju nastoje uvući sve oko sebe!

Pitamo danas: dokle toliko iscrpljivanje hrvatskoga čovjeka, da je toliko zabrinut za budućnost svoje djece? Dokle ćemo slušati izvještaje o zatvaranju radnih mjesta i rastu broja nezaposlenih? Dokle ćemo trpjeti da se gazi život, od začeca, i čovjekovo dostojanstvo do smrti? Dokle ćemo gledati kako se olako postupa s javnim dobrima i šalje nedvosmislena poruka: ako nama nije do njih stalo, zašto bi bilo i drugima?

Dokle će nam se u školama, na ulicama i medijskim ulicama servirati ideološki obroci koji su dosad zatrovali obitelji mnogih naroda i stvorili rijeke otuđenih, usamljenih i propalih ljudi? Dokle ćemo podnositi nasilje nad hrvatskom poviješću? Dokle ćemo slušati o tobožnjoj pogubnosti svake ideje koja nastoji ozdraviti hrvatsku demokraciju? Dokle ćemo gledati natjecanje struktura različitih predznaka u osiromašenju, materijalnom i duhovnom, hrvatskoga nacionalnog bića?

5. Draga braćo i sestre, unatoč brojnim razočaranjima, stalnim rušenjima, i gaženjima naš se čovjek, kao i njegova Domovina, uvijek pridiže. Teško hoda, ali ide dalje. Zašto? Jer vjeruje. U pozadini vjere hrvatskih ljudi nije naivni optimizam, već duboka svijest, od pradjedova baštinjena, da je Kristova vlast vječna, nikada neće proći, da nikada propasti neće.

Zna duša hrvatskog vjernika, i to joj smiraj daje, da je zlo u svojem neredu, u svom razaranju, u svojem bučnom kaosu izgubilo bitku pred žrtvom koju je na križu za čovjeka, ponizno i tiho, podnio naš Gospodin, Isus Krist. Istina je, Isus je sam ponio grijeh čitavoga svijeta i otkupio čovjeka, ali s njime su uvijek bili Otac, i Duh Sveti, i vrlo važno, njegovi anđeli. Gdje je Krist, tu se uvijek rađa zajedništvo.

Ono je odraz nebeskoga sklada kojemu pripadamo, i zato nas ne treba čuditi da kad god se čovjek drži zajednice, bilo obiteljske, narodne, crkvene, i kad se bori za zajedničko, opće dobro, demon započinje svoju prljavu igru - jer je u svojoj nepodnošljivoj samoći razarač. On stvara nemir, nered, podjelu, razdor. Moralno zlo nije neka stvar, nego je neka neuredna uporaba stvari. Grijeh ne pripada stvaranju, nego rastvaranju. Zato nas ne čude toliki napadi na brak između muškarca i žene kao zajednicu, pokušaji dijeljenja obitelji kao zajednice koju je Bog ustanovio.

Čudi nas, naime, kako uopće netko misli da će moći napraviti razdor u Crkvi kao zajednici vjernika, predvođenih svojim pastirima, zajednici koja nema razloga bojati se jer *Krist joj je glava, Duh Božji snaga, Marija mati, a nebo dom*. Crkve nema bez zajedništva koje se temelji na zajedništvu Presvetog Trojstva: Oca, Sina i Duha Svetoga. Zato se svako vjerničko okupljanje, molitva i sakramentalno slavljenje, priključuje bezvremenskom, kozmičkom slavlju.

Dragi vjernici, tu je naša nepokolebljiva snaga, u tome je naša sigurnost. Stoga Crkva, gdje god može, okuplja ljude kojima je stalo do općega dobra, zato Crkva evangelizira kulturu, a time i društvo, a počinje od temelja, od djece i obitelji, o čemu svjedoči i vaš biskupijski ponos na prvu katoličku osnovnu školu u Hrvatskoj. I ona je plod ljubavi i zajedništva ove biskupijske Crkve.

6. Braćo i sestre u Kristu! Kako se danas, u ovoj iako u Domovinskom ratu ranjenoj ali iz ratnoga zla izbavljenoj grudima, ne zagledati u žrtvu koju su zajedno s hrvatskim braniteljima podnijeli brojni žitelji ovoga kraja? Trg Republike Hrvatske, koji je danas udomio ovaj oltar, ponos je hrvatskih branitelja. Oni su se borili za hrvatsko ime, za ljude svoje Domovine, za njezinu grud, davši nam okusiti kristovski ideal *davanja života za prijatelje svoje*.

Tko to želi razbijati domovinsko zajedništvo koje se rodilo u časnoj obrani Domovine i to tako što nastoji ubiti ponos onima koji su za Domovinu živote dali? Kukavička je to strategija, a ne pobjednička. I kako ne shvaćaju, da su to jalova nastojanja. I zato branitelji, zajedno s čitavim razvijenim i kulturnim svijetom, s pravom očekuju ništa drugo nego da se suverena europska zemlja, kakva je danas Hrvatska, ponaša u skladu sa svojim pobjedničkim karakterom.

Agresija na Hrvatsku, ubijeni, nestali, ranjeni, uciviljeni, prognani i hrvatska pobjeda u oslobodilačkom ratu nije plod mašte ili nečije konstrukcije. Sve se to dogodilo u stvarnom vremenu, u povijesnom trenutku pred čitavim svijetom, za što postoje materijalni dokazi i svjedočanstva tolikih živih ljudi.

Zato, najblaže rečeno, čude postupci onih koji tu pobjedu odmiču od nužnih pravnih i materijalnih zadovoljština, a guraju je u područje mita i simbola, što se kasnije na različite načine pokušava relativizirati. To ne samo da nije ponašanje pobjednika, to je negiranje demokratske stečevine zemalja koje znaju vrednovati sebe, koje znaju da se jedino priznavanjem i evidentiranjem istine i njezinim pravnim provođenjem zaslužuje poštovanje, i u konačnici, pravedan mir. Hrvatska je oprostila, ali oprostjenje ne zamjenjuje pravednost.

7. Braćo i sestre, kao zagrebački nadbiskup i sin ovoga mora, svaki put sa žaljenjem gledam kada netko pokušava napraviti razdor unutar hrvatskoga nacionalnog bića po bilo kojoj osnovi. Danas to govorim u Krešimirovu gradu, a povijest nas uči o njegovoj presudnoj ulozi u sjedinjenju razasutoga hrvatskoga naroda u njegovo vrijeme.

Tijekom naše burne povijesti, kad su nas ideologije pokušavale dijeliti i brisati s lica zemlje, zajedništvo je gradila vjera. Nebrojani su sinovi i kćeri ovoga naroda, koje je vjera u Trojedinoga Boga i pouzdanje u majčinski zagovor Blažene Djevice Marije, uspjela održati zajedno. Između njih ne može se izostaviti ime prvoga hrvatskoga kanoniziranog sveca Nikole Tavelića, koji je vjernički stasao u ovome Gradu.

Usuđujem se reći, da je upravo sv. Nikola Tavelić, i njegovo proglašenje svetim u Rimu 1970. godine, označio početak ponovnoga otkrivanja identiteta hrvatskoga naroda pred Crkvom i pred svijetom. Tada, na svečanosti njegove kanonizacije, svijet je čuo kako sluga Božji papa Pavao VI. s dubokim poštovanjem spominje hrvatski narod. Tako nas je zagovor sv. Nikole Tavelića pred čitavim svijetom, koji nas u ideološkoj magli bivše države nije raspoznao kao suveren narod, počeo izdizati iz pepela nepravedne anonimnosti, otkrivši bisere kršćanstva na hrvatskome tlu.

8. U nizu hrvatskih svetačkih bisera kako se u Šibeniku ne spomenuti službenice Božje Majke Klare Žižić i sluge Božjega Oca Ante Antića te bedema Crkve u Hrvata, kako ga je nazvao sveti papa Ivan Pavao II., blaženog Alojzija Stepinca, kojega Šibenčani posebno štiju. Njegov je grob u zagrebačkoj katedrali odredište na kojemu utjehu i zagovor traže brojni vjernici. Oni danomice svjedoče o izlijevanju milosti po njegovu zagovoru.

Stoga vas molim da žarko pojačate svoje molitve za proglašenje svetim blaženog Alojzija, jer njegovim se svetačkim naslovom neće samo pred svijetom razotkriti kršćanska veličina njegova života, nego će pasti maska koja se uporno lijepi katolicima u Hrvatskoj, pogotovo za razdoblje dvadesetoga stoljeća.

Nadbiskup se Stepinac u teškim vremenima zauzimao za čovjeka, bez obzira na vjeru, rasu ili naciju, a njegov je glas nadilazio svaki totalitarizam: fašizam, nacizam i komunizam. Zato je Alojzije Stepinac kao sin Katoličke Crkve, baština i zajedničko dobro ne samo za katolike nego i za sve kršćane i druge vjernike, za sve ljude dobre volje, za sve one koji ljube istinu. Njegov lik i milina njegove svetosti dovoljno su snažni da se umjesto bilo kakvog razdora gradi zajedništvo, onakvo kakvo je Krist želio, da svi budemo jedno.

9. Draga braćo i sestre, nemoguće je mjeriti našu zahvalnost svetom Mihovilu koji svojom snagom i ponosom nebeskoga vojskovođe trajno brani ovaj Grad i Biskupiju. On nas svojim zagovorom uči da i kad je teško treba pjevati slavu Bogu, uči nas da ima smisla boriti se i kad se sve čini izgubljenim.

Danas, u ovom euharistijskom zajedništvu, molimo njegov zagovor za naše obitelji, i za Biskupsku sinodu koja će se u prvoj polovici listopada održati u Rimu, da se po molitvi pape Franje svima ponovno probudi svijest o nepovredivom značenju obitelji i njezinoj ljepoti u Božjem promislu. Molimo svetog Mihovila da svojom snagom štiti čitavu nam domovinu Hrvatsku, njezinu djecu, mlade, starije, nemoćne i sve potrebne.

Sveti Mihovile Arkandjele,

čuvaj nas u boju;

budi nam zaklon protiv zloće i zasjeda đavla.

Neka mu zapovjedi Bog, ponizno molimo:

A Ti, Vojvodo vojske nebeske, Sotonu i druge pakosne duhove,

koji svijetom obilaze na propast duša,

Božanskom jakošću u pakao protjeraj. Amen.